

УДК 377. 02: 78

**PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE FUTURE MUSIC TEACHER AS
A CONDITION FOR HIS PEDAGOGICAL ACTIVITY****ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ЯК
УМОВА ЙОГО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ****Burtovy V. /Буртовий В.А.**
*teacher / викладач***Starodub S. /Стародуб С.Л.**
*teacher / викладач**Municipal Institution «Uman Taras Shevchenko Professional
College of Education and Humanities of Cherkasy Regional Council»
КЗ «Уманський гуманітарно – педагогічний фаховий коледж
ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради»*

Анотація. У статті розглядаються проблеми та перспективи становлення професіоналізму, формування професійної компетентності у майбутніх вчителів музичного мистецтва. Обґрунтовано необхідність переходу у музично-педагогічній освіті до особистісно-орієнтованого навчання, що передбачає створення умов для формування у здобувачів освіти широкого кола особистісно-професійних компетенцій та розкриття їхнього творчого потенціалу.

Ключові слова: професійна підготовка педагога-музиканта; музично-педагогічна компетентність; особистісно-професійні компетенції.

Вступ.

Кардинальні зміни соціально-економічної політики країни викликали необхідність реформування освітньої галузі, що відображено в основних положеннях Конституції України, в Національній доктрині розвитку освіти, у Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту» та в інших державних документах, які пов'язують стратегічні цілі освіти з вирішенням проблем розвитку українського суспільства, включаючи подолання духовної кризи; вимагають переосмислення завдань виховання як першочергового пріоритету в освіті.

Основною метою сучасної освіти є виховання свідомого громадянина, патріота, набуття молоддю соціального досвіду, високої культури міжнаціональних взаємин, формування в неї потреби та вміння жити в громадянському суспільстві, духовності та фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, трудової, екологічної культури. Реалізація цієї мети здійснюється у закладах вищої освіти України, де набуто позитивного досвіду з організації навчання і виховання студентської молоді.

Цей процес супроводжується пошуком і застосуванням інноваційних технологій, форм, методів, засобів формування особистості, яка визнана найвищою цінністю суспільства. Реформування освіти в Україні є частиною процесів оновлення освітніх систем, які відбуваються у європейських країнах і пов'язані з визнанням значимості знань, як рушія суспільного добробуту та прогресу. Ці зміни стосуються нових освітніх стандартів, оновлення та перегляду навчальних програм, змісту навчально-дидактичних матеріалів, підручників, нетрадиційних форм, активних методів навчання [1].

Основний текст.

Стратегічні завдання трансформації суспільства вимагають зростання ролі індивідуальної дії креативної особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва, яка готова на швидку переорієнтацію, на якісно нову структуру мислення, стартову готовність до нестандартних дій в екстремальних умовах. Це багатогранна особистість із почуттям відповідальності, толерантності, відкритості іншим культурам.

Основою становлення професіоналізму особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва складають вічні цінності: любов, правда, чесність, доброта, справедливість, гідність, сумління, милосердя, великодушність, нетерпимість до зла, благородство, мудрість тощо – саме вони мотивують діяльність фахівця і складають сенс його життя [1]. На сучасному етапі, коли на перший план виходить активізація людського чинника, як однієї з умов подальшого людського прогресу, великого значення надається гуманізації суспільства. Перед вищою педагогічною школою ставиться завдання підготовки компетентного вчителя музичного мистецтва, відповідального громадянина, фахівця, здатного самостійно оцінювати все те, що відбувається в суспільстві і будувати свою діяльність відповідно до інтересів учнів.

Аналіз підготовки духовно-естетичного виховання у закладах вищої освіти показує, що у сучасних умовах присутній концептуальний підхід до розуміння суті і змісту соціальних ідеалів і цінностей. Рішення цієї задачі пов'язане з формуванням стійких морально-естетичних якостей особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі діяльності. У державних документах підкреслюється значущість духовно-естетичного виховання як такого виховання, яке покликане вирішити завдання збереження єдиного соціокультурного простору країни.

У зв'язку з актуалізацією духовно-естетичного виховання в суспільстві з'явилася потреба в педагогічних кадрах, здатних вирішувати відповідні завдання в умовах існування різних систем цінностей (екзистенційних, релігійних, гуманістичних, етнічних тощо), концепцій духовно-естетичного виховання школярів, суперечності інформаційного простору, входження України у контекст сучасної світової культури. Майбутнє нашого народу залежить від змісту цінностей, що закладаються у світоглядні орієнтири молодих людей, та від того, якою мірою духовність стане основою їх життя [2].

Для вирішення даної проблеми майбутньому вчителю музичного мистецтва потрібні не лише предметні знання, оволодіння методикою їх викладання, загальна відповідність сучасній суспільній формації, учитель повинен направити свою діяльність на власне виховання та на оволодіння сучасними технологіями духовно-естетичного виховання молодших школярів.

Аналіз психолого-педагогічної літератури показує, що поняття «професійна компетентність педагога» визначається як сформованість в праці вчителя трьох складових:

- педагогічної діяльності (технології праці);
- педагогічного спілкування (клімат і атмосфера праці);
- особистості (мотивації, ціннісних орієнтацій) [2].

Показником визнання високої якості роботи майбутнього вчителя музичного мистецтва є його визнання справжнім професіоналом. Таким чином, професіоналізм вчителя в освіті визначається його високою підготовленістю до виконання завдань професійної діяльності, а ідеалом є такий вчитель, який володіє науковими знаннями і вміє застосовувати їх у реальній роботі відповідно до завдань, які стоять перед сучасною школою.

Об'єктом професійного розвитку і формою реалізації творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у професійній праці є інтегральні характеристики його особистості, до яких, поряд із спрямованістю, емоційною та поведінковою гнучкістю, відносять і компетентність. У вітчизняній педагогічній літературі можна зустріти два поняття: «компетенція» і «компетентність». Відповідно до тлумачного словника:

- компетенція – це добра обізнаність із чим-небудь, коло повноважень якої-небудь організації, установи чи особистості;
- компетентність – це властивість поняття компетентний;
- компетентний – це той, хто має достатні знання в якій-небудь галузі, обізнаний, тямущий, кваліфікований, має певні повноваження, повноправний, повновладний [2].

Схожість поданих вище понять походять від одного джерела: *competentia* (від лат.) – узгодженість, відповідність, а *compeo* – відповідати, бути гідним, здатним. Варто відмежовувати ці поняття, враховуючи вітчизняні мовні стереотипи. Поняття «компетенція» традиційно вживається у значенні коло повноважень, компетентність пов'язують із обізнаністю, авторитетністю, кваліфікованістю. Тому в педагогічному сенсі доцільно вживати термін «компетентність» [2].

Компетентність визначає рівень поінформованості майбутнього вчителя музичного мистецтва у своїй професійній діяльності. Таким чином, компетентність – це результат професійного досвіду, такий наслідок його накопичення протягом професійного життя та діяльності, що забезпечує глибоке знання своєї справи, сутності роботи, що виконується, способів та засобів досягнення цілей, здатність правильно оцінювати професійну ситуацію, що склалася, і приймати у зв'язку з цим потрібне рішення.

У структуру компетентності входять основні елементи:

- знання;
- досвід;
- професійна культура;
- особистісні якості фахівця.

Компетентність майбутнього вчителя музичного мистецтва зумовлена особливостями, багатством, різноманіттям, інтегрованістю професійного досвіду і детермінована активністю самого студента та організаційною культурою.

Суспільство доручає педагогу своє майбутнє і чекає від нього застосування найефективніших методів та форм передачі своїх знань школярам.

Певні вимоги ставляться до якостей особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва: почуття відповідальності, благородство, інтелектуальна

довершеність, моральна чистота, висока свідомість, чесність, вимогливість, доброзичливість тощо. Вони забезпечують умови успішності педагогічної діяльності.

Професіоналізм майбутнього вчителя музичного мистецтва неможливий без розвитку спеціальних здібностей, знань та вмінь, але не менш важливою умовою є також розвиток і загальних здібностей, наявність загальнолюдських цінностей.

Професіоналізм майбутнього вчителя музичного мистецтва як психологічна та особистісна складова характеризується не лише професійно значущими якостями, але й мистецтвом постановки й вирішення професійних завдань, особливим розумінням дійсності в цілому та складних ситуацій діяльності.

Висновки.

Отже, компетентність – це особлива якість педагога, яка формується у процесі розвитку й саморозвитку особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва. Майбутній вчитель музичного мистецтва упродовж навчання має оволодіти широким спектром знань і вмінь, які сформуєть фундамент його професійної компетентності і в майбутньому сприятимуть якісній плідній високопрофесійній діяльності. Професійна компетентність – основа професійної майстерності майбутнього педагога-музиканта, яка проявляється в його активному інтересі до мистецької галузі знань, самовдосконаленні та забезпечить ефективність творчої педагогічної діяльності.

Література:

1. Гаврілова Л. Г. Професійна компетентність майбутніх учителів музики як педагогічний феномен. Духовність особистості: методологія, теорія і практика. 2017. С 8-15.

2. Рудніцька К.В. Сутність понять «компетентнісний підхід» «компетентність», «компетенція», «професійна компетентність» у світлі сучасної освітньої парадигми. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». Ужгород, 2016. Випуск 1 (38). С. 241–244.

Literature:

1. Gavrilova L. G. Professional competence of future music teachers as a pedagogical phenomenon. Personal spirituality: methodology, theory and practice. 2017. P. 8-15.

2. Rudnitska K.V. The essence of the concepts "competence approach", "competence", "competence", "professional competence" in the light of the modern educational paradigm. Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: "Pedagogy. Social work". Uzhhorod, 2016. Issue 1 (38). WITH. 241–244.

***Abstract.** The article examines the problems and prospects of becoming a professional, forming professional competence among future music teachers. The necessity of a transition in musical and pedagogical education to personality-oriented learning is substantiated, which involves the creation of conditions for the formation of a wide range of personal and professional competencies in students and the disclosure of their creative potential.*

***Key words:** professional training of a teacher-musician; musical and pedagogical competence; personal and professional competences.*